

Czwartek, 15 września 2022 r.

P9_TA(2022)0326

Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna w UE: 8. sprawozdanie na temat spójności

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 września 2022 r. w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w UE: 8. sprawozdanie na temat spójności (2022/2032(INI))

(2023/C 125/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 4, art. 162, art. 174–178 i art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej⁽¹⁾ (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności⁽²⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa)⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005⁽⁷⁾,
- uwzględniając pakiet „Gotowi na 55” przyjęty przez Komisję 14 lipca 2021 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159.

⁽²⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60.

⁽³⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 94.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 5.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487.

Czwartek, 15 września 2022 r.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) ⁽⁸⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1306/2013 ⁽⁹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/562 z dnia 6 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do działań polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE) ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1755 z dnia 6 października 2021 r. ustanawiające pobrexitową rezerwę dostosowawczą ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 w celu zapewnienia pomocy finansowej państwom członkowskim i państwom prowadzącym negocjacje w sprawie przystąpienia do Unii znacząco dotkniętym w związku z poważnym stanem zagrożenia zdrowia publicznego ⁽¹²⁾ (Fundusz Solidarności Unii Europejskiej – FSUE),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii ⁽¹³⁾ („rozporządzenie dotyczące mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności”),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 29 maja 2018 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym (COM(2018)0373),
- uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej z 4 lutego 2022 r. zatytułowany „8. sprawozdanie na temat spójności: spójność w Europie do 2050 r.” (COM(2022)0034),
- uwzględniając komunikat Komisji z 3 maja 2022 r. pt. „Postawienie ludzi na pierwszym miejscu, zapewnienie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, uwolnienie potencjału regionów najbardziej oddalonych UE” (COM(2022)0198),
- uwzględniając komunikat Komisji z 30 czerwca 2021 r. zatytułowany „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” (COM(2021)0345),
- uwzględniając pakt amsterdamski ustanawiający agendę miejską dla UE, uzgodniony podczas nieformalnego spotkania ministrów finansów UE odpowiedzialnych za kwestie miejskie, które odbyło się 30 maja 2016 r. w Amsterdamie,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych ustanowiony 17 listopada 2017 r. w Göteborgu przez Parlament, Radę i Komisję,
- uwzględniając sprawozdanie Międzyrządowego Zespołu ONZ ds. Zmian Klimatu zatytułowane „Climate change 2022: Mitigation of Climate Change” [Zmiana klimatu 2022: łagodzenie zmiany klimatu],
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów z 10 grudnia 2020 r. pt. „Strategia UE na rzecz odnowy obszarów wiejskich” ⁽¹⁴⁾,

⁽⁸⁾ Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 109 z 8.4.2022, s. 1.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 357 z 8.10.2021, s. 1.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 9.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 37 z 2.2.2021, s. 16.

Czwartek, 15 września 2022 r.

- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) z 18 września 2020 r. pt. „Rola polityki strukturalnej i polityki spójności EU we wspieraniu transformacji gospodarki w innowacyjny i inteligentny sposób”⁽¹⁵⁾,
- uwzględniając opinię EKES-u z 25 września 2021 r. pt. „Rola polityki spójności w zwalczaniu nierówności w nowym okresie programowania w następstwie kryzysu związanego z COVID-19. Komplementarność i możliwe dublowanie się z Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) oraz krajowymi planami odbudowy”⁽¹⁶⁾,
- uwzględniając opinię EKES-u z 27 kwietnia 2021 r. pt. „Rola gospodarki społecznej w tworzeniu miejsc pracy i wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych”⁽¹⁷⁾,
- uwzględniając zalecenie Komisji (UE) 2021/402 z 4 marca 2021 r. w sprawie skutecznego aktywnego wspierania zatrudnienia w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (EASE)⁽¹⁸⁾,
- uwzględniając nowy europejski Bauhaus – inicjatywę Komisji uruchomioną 14 października 2020 r.,
- uwzględniając inicjatywę na rzecz zmniejszania dystansu rozwojowego (znaną również jako inicjatywa dotycząca regionów słabiej rozwiniętych) uruchomioną przez Komisję w 2015 r.,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju ONZ ustanowione we wrześniu 2015 r. w ramach Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21) w Paryżu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 marca 2022 r. w sprawie polityki spójności jako instrumentu zmniejszania różnic w opiece zdrowotnej i zacieśniania transgranicznej współpracy w dziedzinie zdrowia⁽¹⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 marca 2022 r. w sprawie roli polityki spójności w promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji oraz regionalnych połączeń teleinformatycznych⁽²⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 lutego 2022 r. w sprawie wyzwań stojących przed obszarami miejskimi w okresie po pandemii COVID-19⁽²¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 września 2021 r. pt. „W kierunku silniejszego partnerstwa z regionami najbardziej oddalonymi UE”⁽²²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 9 czerwca 2021 r. w sprawie aspektu płci w polityce spójności⁽²³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 20 maja 2021 r. w sprawie odwrócenia tendencji demograficznych w regionach UE za pomocą instrumentów polityki spójności⁽²⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 25 marca 2021 r. w sprawie polityki spójności i regionalnych strategii środowiskowych w walce ze zmianą klimatu⁽²⁵⁾,

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 153.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 517 z 22.12.2021, s. 1.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 286 z 16.7.2021, s. 13.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 80 z 8.3.2021, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0058.

⁽²⁰⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0059.

⁽²¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0022.

⁽²²⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 18.

⁽²³⁾ Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 16.

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 125.

⁽²⁵⁾ Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 26.

Czwartek, 15 września 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z 13 marca 2018 r. w sprawie słabiej rozwiniętych regionów UE ⁽²⁶⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 13 czerwca 2018 r. w sprawie polityki spójności i gospodarki o obiegu zamkniętym ⁽²⁷⁾,
  - uwzględniając sprawozdanie końcowe Konferencji w sprawie przyszłości Europy i zawarte w nim zalecenia,
  - uwzględniając badanie pt. „Regiony słabiej rozwinięte w UE: aktualna sytuacja i wyzwania na przyszłość”, opublikowane we wrześniu 2020 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej ⁽²⁸⁾,
  - uwzględniając przegląd Trybunału Obrachunkowego nr 01/2020 pt. „Monitorowanie wydatków na rzecz klimatu z budżetu UE”,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Budżetową oraz Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A9-0210/2022),
- A. mając na uwadze, że w ostatnim okresie finansowym, tj. w latach 2014–2020, dzięki polityce spójności, będącej główną polityką inwestycji publicznych, zapewniono wsparcie ponad 1,4 mln przedsiębiorstw, oddanie do użytku 1 544 km linii kolejowych i bezpieczniejszych dróg, pomoc 45,5 mln osób w integracji na rynku pracy i wzrost PKB w regionach najslabiej rozwiniętych o nawet 5 %;
- B. mając na uwadze, że w czasie pandemii ryzyko bezrobocia i wzrostu ubóstwa oraz zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn były szczególnie widoczne w słabiej rozwiniętych regionach UE; mając na uwadze, że luka w zatrudnieniu między kobietami a mężczyznami była tam prawie dwukrotnie większa niż w regionach lepiej rozwiniętych;
- C. mając na uwadze, że chociaż polityka spójności nie jest instrumentem kryzysowym, wielokrotnie i skutecznie pomagała regionom skutecznie reagować w sytuacjach nadzwyczajnych i na asymetryczne wstrząsy, takie jak kryzys związany z COVID-19, brexit i obecny kryzys uchodźczy spowodowany napaścią Rosji na Ukrainę, np. przez wspieranie państw członkowskich przyjmujących uchodźców na pierwszej linii; mając na uwadze, że ta pomoc nadzwyczajna nie powinna jednak zagrażać strategicznemu podejściu do całego okresu finansowania, ponieważ polityka spójności sama w sobie jest długoterminową polityką inwestycyjną;
- D. mając na uwadze, że przyszła polityka spójności musi opierać się na strategii stosowanej w całym okresie finansowania, którą można by jednak poddać ponownej ocenie i dostosować podczas przeglądu śródkresowego;
- E. mając na uwadze, że rozwinięte wschodnie regiony UE doganiają resztę UE, ale kilka regionów o średnich dochodach i regionów słabiej rozwiniętych znajduje się w sytuacji stagnacji gospodarczej lub pogorszenia sytuacji gospodarczej, co sugeruje, że znajdują się w pułapce ograniczenia rozwoju; mając na uwadze, że podział funduszy powinien uwzględniać rozwój różnic nie tylko między państwami członkowskimi, ale również w ich obrębie;
- F. mając na uwadze, że silny wzrost w regionach słabiej rozwiniętych napędza konwergencję, ale korzyści płynące z niższych kosztów i zwrotów z poczynionych przez nie inwestycji prawdopodobnie z czasem się zmniejszą; mając na uwadze, że regiony słabiej rozwinięte będą musiały wspierać kształcenie i szkolenie, zwiększyć inwestycje w badania naukowe i innowacje oraz poprawić jakość swoich instytucji, a przy tym dalej inwestować w infrastrukturę, aby utrzymać stały wzrost, nie wpaść w pułapkę ograniczenia rozwoju, zniwelować lukę w sieci połączeń, a także zapewnić dostęp do wysokiej jakości usług i godnych warunków życia;

⁽²⁶⁾ Dz.U. C 162 z 10.5.2019, s. 24.

⁽²⁷⁾ Dz.U. C 28 z 27.1.2020, s. 40.

⁽²⁸⁾ Badanie – „EU lagging regions: state of play and future challenges” [Regiony słabiej rozwinięte w UE: aktualna sytuacja i wyzwania na przyszłość], Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, wrzesień 2020 r.

Czwartek, 15 września 2022 r.

- G. mając na uwadze, że chociaż liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym spadła w latach 2012–2019, 20 % ogółu ludności UE jest nadal zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- H. mając na uwadze, że istnieją znaczne różnice między regionami miejskimi i wiejskimi, jeżeli chodzi o jakość infrastruktury, świadczenie usług, dostęp do opieki zdrowotnej i transportu oraz rozwiązania w zakresie mobilności;
- I. mając na uwadze, że miasta i funkcjonalne powiązania między obszarami miejskimi i wiejskimi są ważną siłą napędową rozwoju lokalnego i regionalnego, spójności i sprawiedliwej transformacji;
- J. mając na uwadze, że rosnące koszty surowców i materiałów budowlanych negatywnie wpływają bezpośrednio na wiele projektów infrastrukturalnych finansowanych przez UE i zagrażają ich realizacji;
- K. mając na uwadze, że spadkowe tendencje demograficzne są wyraźniej widoczne w regionach wiejskich, a do 2050 r. 50 % ludności UE będzie mieszkać w regionach, w których liczba ludności zmniejsza się, a społeczeństwo się starzeje; mając na uwadze, że zmiany te mogą mieć wpływ na potencjał wzrostu i dostęp do usług na obszarach wiejskich; mając na uwadze, że ze względu na starzenie się społeczeństwa kluczowe znaczenie ma zaangażowanie młodszych pokoleń w przyszły rozwój ich regionów;
- L. mając na uwadze, że drenaż mózgow w nadmiernym stopniu dotyka regiony słabiej rozwinięte, a jeśli problem ten nie zostanie rozwiązany, będzie miał długotrwały, ciągły wpływ na przyszłość Unii;
- M. mając na uwadze, że polityka spójności ma kluczowe znaczenie dla rządowych inwestycji kapitałowych, ponieważ zapewnia ponad połowę całkowitego finansowania inwestycji publicznych w niektórych państwach członkowskich; mając na uwadze, że wsparcie z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (funduszy ESI) powinno stanowić uzupełnienie wydatków publicznych państw członkowskich, a nie je zastępować;
- N. mając na uwadze, że cel neutralności Europy pod względem emisji dwutlenku węgla najpóźniej do 2050 r. powinien być powiązany z celem sprawiedliwej i uczciwej transformacji; mając na uwadze, że zanieczyszczenie powietrza i wody na ogół jest zbyt wysokie w wielu słabiej rozwiniętych regionach; mając na uwadze, że wszystkie regiony UE muszą odgrywać ważną rolę w stawianiu czoła wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu za pomocą środków skoordynowanych z otaczającymi je regionami;
- O. mając na uwadze, że pogłębiła się regionalna przepaść innowacyjna, a różnice w poziomie wykształcenia, szkoleń i umiejętności między regionami lepiej i słabiej rozwiniętymi są często znaczne; mając na uwadze, że potencjał umiejętności koncentruje się zwłaszcza w regionach stołecznych i że pojawiła się duża przepaść między obszarami miejskimi a wiejskimi;
- P. mając na uwadze, że dzięki transformacji środowiska zbudowanego nowy europejski Bauhaus łączy Europejski Zielony Ład z przestrzenią mieszkalną zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich;
- Q. mając na uwadze, że w całej Europie utrzymują się różnice w szybkości transformacji cyfrowej; mając na uwadze, że bardzo szybkie połączenia internetowe są dostępne tylko dla dwóch trzecich mieszkańców miast i dla co szóstego mieszkańca obszarów wiejskich;
- R. mając na uwadze, że ceny mieszkań i energii rosną, a zatem potrzebne są tańsze lokale socjalne i przyspieszone remonty budynków mieszkalnych w celu zwalczania ubóstwa energetycznego;
- S. mając na uwadze, że poczyniono znaczne postępy w poprawie zatrudnienia i integracji społecznej, ale różnice regionalne są nadal większe niż przed kryzysem finansowym z 2008 r.; mając na uwadze, że polityka spójności powinna zapewniać skuteczne rozwiązania w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego, zwiększenia konkurencyjności, promowania inwestycji w edukację, w tym edukację cyfrową, zdrowie, badania naukowe i innowacje, przeciwdziałania zmianie klimatu i stawiania czoła wyzwaniom demograficznym; mając na uwadze, że polityka spójności może wypełniać wszystkie te zadania tylko wtedy, gdy będzie poparta solidnym finansowaniem;
- T. mając na uwadze, że szczególnego traktowania wymagają regiony i obszary wymienione w art. 174 TFUE; mając na uwadze, że należy kontynuować specjalne środki i dodatkowe finansowanie dla słabo zaludnionych obszarów najbardziej oddalonych i najbardziej wysuniętych na północ, aby zrekomensować im poważne i trwałe niekorzystne warunki przyrodnicze i demograficzne;

Czwartek, 15 września 2022 r.

- U. mając na uwadze, że politykę spójności należy wdrażać zgodnie z zasadami dobrych rządów i z pełnym poszanowaniem wspólnych wartości UE określonych w art. 2 TFUE, Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i europejskim kodeksie postępowania w zakresie partnerstwa; mając na uwadze, że z biegiem czasu stan praworządności w kilku państwach członkowskich pogorszył się; mając na uwadze, że polityka spójności powinna przyczynić się do wzmocnienia demokracji i praworządności;
- V. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 i obecne napięcia geopolityczne potwierdziły potrzebę zastanowienia się nad ramami zarządzania gospodarczego, w tym tymczasowego zawieszenia (do 2023 r.) i przeglądu paktu stabilności i wzrostu, a także rozważenia, czy nie należałoby uznawać wydatków publicznych w ramach polityki spójności dokonywanych przez państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne w ramach funduszy ESI za krajowe lub równoważne wydatki strukturalne określone w pakcie stabilności i wzrostu;
- W. mając na uwadze, że budżet FSUE absolutnie nie wystarczy, by odpowiednio reagować na poważne klęski żywiołowe i solidarnie pomagać regionom dotkniętym klęskami żywiołowymi; mając na uwadze, że rozbieżności te będą się pogłębiać ze względu na spodziewany wzrost liczby klęsk żywiołowych wynikających ze zmiany klimatu i prowadzących do drastycznych zmian w życiu ludzi; mając na uwadze, że wkłady z funduszy UE pokrywają jedynie koszty odbudowy infrastruktury i sprzętu, natomiast dodatkowe koszty przebudowy struktur na bardziej odporne na zmianę klimatu muszą być (współ)finansowane przez państwa członkowskie z ich własnych zasobów;
1. jest przekonany, że polityka spójności może nadal odgrywać swoją obecną rolę jako wektor inwestycji i tworzenia miejsc pracy, instrument służący zmniejszaniu dysproporcji między regionami i w regionach oraz mechanizm solidarności dla wszystkich regionów UE jedynie wówczas, gdy będzie dysponować solidnym finansowaniem opartym na zasadach partnerstwa i wielopoziomowego zarządzania; podkreśla, że wymaga to zapewnienia co najmniej takiego samego poziomu finansowania jak w latach 2021–2027, również w świetle spodziewanej recesji, uzupełnionego zasobami budżetowymi Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) II; przypomina, że nowe wyzwania wymagają nowych środków, i domaga się, by zasilić politykę spójności nowymi zasobami budżetowymi, aby państwa członkowskie i władze regionalne mogły sprostać wyzwaniom i kryzysom, z którymi mierzy się Unia;
2. zauważa, że państwa członkowskie mogą złożyć należycie uzasadniony wniosek o większą elastyczność w obecnych ramach paktu stabilności i wzrostu w odniesieniu do publicznych lub równoważnych wydatków strukturalnych wspieranych przez administrację publiczną w postaci współfinansowania inwestycji uruchomionych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji; przypomina, że określając korektę budżetową w ramach części zapobiegawczej lub naprawczej paktu stabilności i wzrostu, Komisja musi dokładnie ocenić odnośny wniosek i uwzględnić strategiczne znaczenie inwestycji współfinansowanych z EFRR, Funduszu Spójności i FST;
3. potwierdza swoje zdecydowane zaangażowanie na rzecz polityki spójności, która stanowi część wspólnotowego dorobku prawnego, przez co jest nierozzerwalnie związana z projektem europejskim, i opiera się na zasadzie solidarności między państwami członkowskimi i regionami; podkreśla, że polityka spójności okazała się nowoczesnym i elastycznym narzędziem, które można szybko zastosować w sytuacjach nadzwyczajnych; podkreśla, że pierwotny cel polityki spójności polegający na promowaniu i wspieraniu „ogólnego harmonijnego rozwoju” państw członkowskich i regionów powinien pozostać kluczową rolą programów polityki spójności; podkreśla jednak, że polityka spójności nie powinna stać się źródłem finansowania rekompensującym niedociągnięcia w zakresie elastyczności budżetowej, że nie należy obcinać przeznaczonych na nią środków budżetowych w reakcji na kryzys oraz że jako długofalowa polityka inwestycyjna powinna ona pomagać regionom przygotować się na przyszłe wyzwania;
4. ubolewa, że opóźnienia w negocjacjach w sprawie wieloletnich ram finansowych (WRF) doprowadziły do znacznych opóźnień w okresie programowania, czego skutki odczuwają instytucje zarządzające i beneficjenci; wzywa Komisję i państwa członkowskie do szybszego przyjmowania umów partnerstwa i programów, ponieważ przedłużające się niepełne wykonanie polityki spójności prowadzi do nadmiernych zaległości w płatnościach w drugiej połowie okresu obowiązywania obecnych WRF, a to może zwiększać presję w zakresie płatności podczas negocjacji w sprawie WRF na okres po 2027 r.; w związku z tym wzywa Komisję, aby oceniła prawną możliwość utworzenia dwóch odrębnych części rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, a mianowicie części tematycznej (politycznej) i części dotyczącej WRF

Czwartek, 15 września 2022 r.

(zasobów finansowych) na okres programowania po 2027 r.; uważa, że część tematyczną należy wynegocjować i zamknąć przed częścią dotyczącą WRF, aby umożliwić instytucjom zarządzającym terminowe rozpoczęcie przygotowań; podkreśla w tym kontekście potrzebę szybkiego przyjęcia kolejnych WRF, tak aby państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne miały jasną wizję swoich pul środków finansowych oraz były w stanie dokonywać wyborów politycznych i ustalać priorytety inwestycyjne;

5. z zadowoleniem przyjmuje Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) jako ważne narzędzie, które ma na celu złagodzenie gospodarczych i społecznych skutków pandemii koronawirusa oraz uczynienie europejskich gospodarek i społeczeństw bardziej zrównoważonymi, odpornymi i lepiej przygotowanymi na wyzwania i możliwości związane z transformacją ekologiczną i cyfrową; podkreśla, że trzeba zapewnić jego komplementarność i synergię z polityką spójności; ubolewa nad brakiem wymiaru terytorialnego w RRF oraz ponownie podkreśla znaczenie zasady partnerstwa w polityce terytorialnej UE; ubolewa, że wdrażanie RRF jest wysoce scentralizowane i brakuje w nim konsultacji z regionami i gminami, oraz podkreśla, że przy opracowywaniu i wdrażaniu strategii politycznych i działań Unii należy uwzględnić cele określone w art. 174 TFUE i przyczynić się do ich realizacji; uważa ponadto, że krajowe plany odbudowy finansowane z RRF nie powinny wpływać na zdolność do uruchomienia funduszy ESI;

6. podkreśla, że Europejski Trybunał Obrachunkowy skrytykował brak rozróżnienia między łagodzeniem zmiany klimatu a przystosowaniem się do niej; zaznacza, że przyszła polityka spójności powinna uwzględniać takie rozróżnienie przy monitorowaniu wydatków i koncentracji tematycznej; podkreśla, że zmiana klimatu stanowi najpoważniejsze zagrożenie dla społeczności ludzkich na całym świecie i wpływa na wszystkie regiony; w związku z tym podkreśla, że należy zwiększyć wysiłki na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu i skuteczniejszego jej łagodzenia; podkreśla, że polityka spójności musi sprzyjać zdecydowanemu włączeniu kwestii klimatu do głównego nurtu polityki;

7. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie przez Komisję FST w celu wspierania regionów borykających się z wyzwaniami przy przechodzeniu na neutralność emisyjną; wzywa niechętnie państwa członkowskie do dalszego wdrażania FST i apeluje do Komisji o wyciągnięcie wniosków z jego wdrażania; apeluje o ustanowienie nowego funduszu – FST II – w okresie programowania po 2027 r. na poziomie NUTS 3 i o zmianę metody alokacji; uważa, że fundusz ten powinien być w pełni umocowany w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów oraz objęty zasadami zarządzania dzielonego i partnerstwa; uważa, że regiony o wysokim poziomie emisji CO₂ na mieszkańca oraz gałęzie przemysłu w okresie transformacji powinny mieć dostęp do tego funduszu, dlatego powinien on dysponować większymi środkami finansowymi niż obecny FST i mieć szerszy zakres; wzywa do wprowadzenia w FST II rozróżnienia między łagodzeniem zmiany klimatu a przystosowaniem się do niej oraz podkreśla potrzebę opracowania prostej struktury przyszłej polityki spójności;

8. z zadowoleniem przyjmuje ideę zasady „nie szkodzić spójności”, która oznacza, że żadne działanie nie powinno utrudniać procesu konwergencji ani przyczyniać się do powstawania dysproporcji regionalnych; uważa, że Europejski Komitet Regionów powinien uczestniczyć w opracowywaniu tej zasady oraz że trzeba ją ująć w prawodawstwie, aby jasno określić zakres i warunki jej stosowania, tak aby miała ona charakter przekrojowej zasady w polityce UE;

9. zauważa, że chociaż polityka spójności nie jest instrumentem kryzysowym, do czasu po przeglądzie śródkresowym należy utrzymać stopień elastyczności wykorzystania nieprzydzielonych kwot na poziomie obecnego okresu programowania, aby wzmocnić odporność i zdolność reagowania regionów, a tym samym umożliwić im stawienie czoła nowym i przyszłym wyzwaniom oraz amortyzację wstrząsów asymetrycznych; utrzymuje, że w WRF na okres po 2027 r. należy zapewnić silną politykę spójności o zwiększonym finansowaniu, ale nie należy jej wykorzystywać do stawiania czoła wszystkim nowym wyzwaniom; zwraca się do Komisji, aby zaproponowała uruchomienie niewykorzystanych środków na politykę spójności na 2021 r. w celu zapewnienia większej elastyczności od 2022 r., aby znaleźć rozwiązania w kwestii zwiększonych kosztów projektów infrastrukturalnych (transport, energia, technologie cyfrowe itp.) finansowanych przez UE; przypomina, że ceny surowców i materiałów budowlanych zagrażają realizacji wielu projektów infrastrukturalnych finansowanych przez UE;

10. podkreśla, że zmiana klimatu stanowi w nadchodzących dziesięcioleciach najpoważniejsze zagrożenie dla społeczności ludzkich na całym świecie; przypomina, że widocznym i namacalnym skutkiem zmiany klimatu jest już wzrost liczby i intensywności klęsk żywiołowych i ekstremalnych zjawisk klimatycznych (powodzie, burze, cyklony, susze, fale upałów, pożary lasów itp.); uważa, że koszty dla Unii, dla każdego państwa i dla każdego regionu wynikające z braku przewidywania zmiany klimatu oraz z nieprzystosowywania się do niej będą niezwykle wysokie; wzywa do znacznego

Czwartek, 15 września 2022 r.

zwiększenia budżetu FSUE, aby pomóc regionom przewidywać i łagodzić skutki zmiany klimatu, oraz do rozszerzenia zakresu FSUE, aby można było wspierać z niego również odbudowę lub budowę infrastruktury publicznej i prywatnej, bardziej odpornej na zmianę klimatu; zwraca się do Komisji o sprawdzenie, czy budżet FSUE można zwiększyć za pomocą swego rodzaju ubezpieczenia, w ramach którego państwa członkowskie uiszcząby roczną opłatę zależną od liczby mieszkańców, a środki te inwestowano by w bezpieczne aktywa i udostępniano w razie kryzysu;

11. uważa, że stopa dofinansowania dla celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” na poziomie każdego priorytetu nie powinna w normalnych okolicznościach przekraczać:

a) 85 % dla regionów słabiej rozwiniętych i regionów najbardziej oddalonych;

b) 75 % dla regionów w okresie przejściowym, w przypadku ich utrzymania;

c) 70 % dla regionów lepiej rozwiniętych;

uważa, że wszystkie trzy stawki zwiększać w sytuacjach nadzwyczajnych, z wykorzystaniem kwot przewidzianych na mechanizm elastyczności;

12. jest zdania, że Fundusz Spójności powinien wspierać państwa członkowskie, w których DNB na mieszkańca, mierzony według standardów siły nabywczej (SSN) i obliczany na podstawie danych liczbowych Unii za okres 2025–2027, wynosi mniej niż 90 % średniego DNB na mieszkańca UE w tym samym okresie odniesienia;

13. podkreśla, że uznanie PKB za jedyny wskaźnik rozwoju nie uwzględnia zrównoważenia środowiskowego, efektywnego gospodarowania zasobami, integracji i postępu społecznego; przypomina, że oprócz kwestii gospodarczych integralną częścią unijnego modelu rozwoju są zdrowie, edukacja, zrównoważony rozwój, sprawiedliwość i włączenie społeczne; apeluje, aby uzupełnić PKB o nowe kryteria (np. społeczne, środowiskowe, demograficzne), aby mieć lepszy obraz sytuacji społeczno-gospodarczej regionów, realizować bieżące priorytety Unii, takie jak Europejski Zielony Ład czy Europejski filar praw socjalnych, oraz lepiej odzwierciedlić transformację ekologiczną i cyfrową oraz dobrostan ludzi;

14. proponuje, aby rozważyć wkład polityki spójności w osiągnięciu długoterminowych celów strategicznych UE, zwłaszcza w świetle nowych wyzwań; uważa, że transformacja ekologiczna i cyfrowa pozostają głównymi wyzwaniami, na których powinniśmy skoncentrować nasze inwestycje, aby zapobiec pojawieniu się nowych rozbieżności; zwraca się do Komisji, państw członkowskich i instytucji zarządzających o zacieśnienie dialogu i połączenie sił przy określaniu celów strategicznych, do których osiągnięcia ma się przyczynić przyszła spójność;

15. zauważa, że w większości państw członkowskich nadal istnieją „pasy rdzy”; wzywa do działania na rzecz transformacji przemysłowej, społecznej i środowiskowej tych regionów oraz uważa, że aby zaradzić potencjalnie negatywnym skutkom transformacji starych gałęzi przemysłu, takich jak przemysł stalowy i aluminiowy, oraz aby wspierać takie gałęzie przemysłu, zasoby FST II należy ukierunkować w miarę możliwości na ich modernizację, tworzenie strategii inteligentnej specjalizacji dostosowanych do potrzeb każdego z regionów w okresie transformacji przemysłowej, wspieranie wzrostu opartego na innowacjach i zapewnienie rozpowszechniania korzyści ze wzrostu;

16. uważa, że podczas gdy niektóre regiony przechodzące transformację przemysłową stoją w obliczu szczególnych wyzwań, takich jak deindustrializacja ze względu na przenoszenie produkcji przemysłowej do państw zaliczanych do gospodarek wschodzących, niski poziom wydajności i brak rzeczywistej strategii w zakresie przyszłościowych zawodów, inne regiony mają stosunkowo duży potencjał, taki jak tradycja produkcji i zaawansowane działania innowacyjne w lokalnych niszowych gałęziach przemysłu; zauważa, że bardziej uprzemysłowione regiony są bardziej odporne na różne wstrząsy gospodarcze i społeczne, i wzywa Komisję do opracowania ambitnej polityki reindustrializacji regionów UE; podkreśla znaczenie lokalnej i regionalnej produkcji oraz konsumpcji; dlatego apeluje o specjalną inicjatywę UE wspierającą unijne regiony o niskim wzroście gospodarczym i uboższe regiony, które odbiegają od średniej unijnej zarówno wewnętrznie, jak i zewnętrznie, oraz o wykorzystanie w tym celu wniosków wyciągniętych z inicjatywy na rzecz zmniejszania dystansu rozwojowego; ponownie podkreśla potrzebę kształtowania polityki ukierunkowanej na konkretny obszar poprzez odpowiednią analizę modeli niskiego wzrostu i narzędzi niezbędnych do poprawy sytuacji;

Czwartek, 15 września 2022 r.

17. zauważa, że w 2019 r. ponad jedna czwarta ludności UE mieszkała w regionach, w których realny PKB nadal nie wrócił do poziomu sprzed kryzysu finansowego, czyli z 2007 r., w szczególności w Grecji, na Cyprze, we Włoszech i w Hiszpanii; podkreśla, że te same państwa w większym stopniu dotknął ponownie kryzys gospodarczy i społeczny spowodowany pandemią COVID-19;

18. podkreśla znaczenie wspierania obszarów wiejskich przez docenianie ich różnorodności i potencjału, poprawę połączeń transportowych, szybkich łączy szerokopasmowych, świadczenie usług, dywersyfikację gospodarki oraz tworzenie miejsc pracy, a także pomaganie im w sprostaniu wyzwaniom, takim jak pustoszenie obszarów wiejskich, starzenie się populacji, wyludnianie, porzucanie obszarów wiejskich, ogólne zmniejszanie się społeczności, w tym centrów miast, niewystarczająca opieka zdrowotna i możliwości edukacyjne, a także podkreśla znaczenie powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi w kontekście miejskich obszarów funkcjonalnych; zwraca w szczególności uwagę na często niepewną sytuację młodych kobiet na obszarach wiejskich; jest zdania, że nowy europejski Bauhaus przyczyniłby się do zwiększenia atrakcyjności obszarów wiejskich; zauważa, że wszystkie te środki pomogłyby również rosnącym miastom sprostać stojącym przed nimi wyzwaniom;

19. podkreśla znaczenie bardziej zrównoważonych rozwiązań w zakresie mobilności w całej UE; wzywa Komisję do promowania inteligentnej i ekologicznej mobilności oraz stopniowego wycofywania paliw kopalnych, aby przyczynić się do realizacji Europejskiego Zielonego Ładu i pakietu „Gotowi na 55”; podkreśla znaczenie Europejskiego Zielonego Ładu i pakietu „Gotowi na 55” oraz zauważa, że inwestycje regionalne i lokalne mają zasadnicze znaczenie dla ich powodzenia; wzywa Komisję, aby dalej wspierała wydatki związane z klimatem i wzmocniła zasadę „nie czyn poważnych szkód”;

20. podkreśla wielowymiarowy charakter rozwoju obszarów wiejskich, który wykracza poza samo rolnictwo; nalega, aby wdrożyć mechanizm weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich, aby móc ocenić, jak inicjatywy ustawodawcze UE wpływają na obszary wiejskie; zauważa jednak, że tylko 11,5 % mieszkańców obszarów wiejskich pracuje w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie; apeluje zatem, aby ponownie włączyć EFRROW do strategicznych ram rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów jako odrębnego funduszu; podkreśla, że bycie częścią funduszy polityki spójności zwiększa możliwości i synergie – dzięki zintegrowanemu podejściu wielofunduszowemu – pod względem inwestycji na obszarach wiejskich wykraczających poza rolnictwo i pod względem rozwoju regionalnego; podkreśla cenny wkład w rozwój obszarów wiejskich programu LEADER, którego celem jest zaangażowanie podmiotów lokalnych w opracowywanie i realizację strategii, podejmowanie decyzji i przydzielanie środków dla ich obszarów wiejskich;

21. wzywa do wzmocnienia znaczenia art. 174 i 349 TFUE we wszystkich dziedzinach polityki Unii, aby ułatwić osiągnięcie celów określonych w tych artykułach; ubolewa, że w ósmym sprawozdaniu na temat spójności nie zwrócono szczególnej uwagi na postępy w osiąganiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w regionach o poważnych i trwałych niekorzystnych uwarunkowaniach przyrodniczych i demograficznych, takich jak regiony najbardziej oddalone, słabo zaludnione regiony wysunięte najbardziej na północ, wyspy, obszary góryste i regiony transgraniczne; przypomina o kluczowej roli polityki spójności w regionach najbardziej oddalonych; podkreśla, że ważne jest opracowanie programów i środków dostosowanych do potrzeb tych regionów, i zwraca uwagę na potrzebę utrzymania wszystkich specjalnie zaprojektowanych dla nich środków, ponieważ większość regionów najbardziej oddalonych nadal należy do regionów słabiej rozwiniętych, tj. 6 z 30 regionów UE o najniższym PKB na mieszkańca; przypomina w tym kontekście o znaczeniu dynamicznej współpracy regionalnej dla uwolnienia potencjału regionów najbardziej oddalonych;

22. jest przekonany, że należy wzmocnić rolę małych miast, miasteczek i wsi, aby wspierać lokalną gospodarkę i stawić czoła wyzwaniom demograficznym i klimatycznym; potwierdza znaczenie powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi oraz opracowania strategii opartych na obszarach funkcjonalnych, ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich miast, aby zapobiegać kurczeniu się obszarów wiejskich; podkreśla, jak ważne jest wdrożenie dostosowanego do potrzeb podejścia terytorialnego i inwestowania w szczególności w inicjatywę „Inteligentne wsie” w celu ożywienia usług na obszarach wiejskich przez innowacje cyfrowe i społeczne; podkreśla znaczenie synergii między różnymi narzędziami finansowania, takimi jak EFRROW, EFRR, EFS+ i Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury, dla przekazania odpowiedniego poziomu finansowania na rzecz obszarów wiejskich przy zastosowaniu podejścia zakładającego finansowanie z kilku funduszy;

23. ponownie podkreśla rolę polityki spójności w harmonizacji i poprawie warunków życia w całej Unii; zauważa jednak, że zwiększa się liczba obszarów zubożonych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym w obrębie regionów i obszarów lepiej rozwiniętych; podkreśla, że chociaż miasta są regionalnymi motorami wzrostu i transformacji, a życie i praca w nich mają wiele zalet, duża koncentracja ludności i ponadprzeciętny wzrost liczby ludności na niektórych obszarach miejskich mogą też negatywnie wpływać na przystępność cenową mieszkań, poziom zanieczyszczenia i jakość

Czwartek, 15 września 2022 r.

życia; w związku z tym zwraca się do Komisji o przedstawienie wniosku dotyczącego nowego europejskiego Bauhausu, który ma stać się unijnym programem objętym WRF na okres po 2027 r. ze specjalnym budżetem opartym na nowych zasobach, który zapewniłby rozwiązania w zakresie rozwoju zrównoważonych i innowacyjnych obszarów miejskich; uważa, że władze miejskie powinny mieć w przyszłości bezpośredni dostęp do finansowania UE; ponownie podkreśla znaczenie zabezpieczeń, które zapobiegałyby niesprawiedliwemu karaniu władz regionalnych i lokalnych w krajach, wobec których może zostać uruchomiony mechanizm praworządności, i zwraca się do Komisji o znalezienie kanałów, którymi mogłyby przekazywać fundusze bezpośrednio beneficjentom końcowym;

24. podkreśla potrzebę wzmocnienia oddolnego podejścia do rozwoju obszarów wiejskich i rozwoju lokalnego, będącego motorem innowacji społecznych i budowania zdolności, co wzmacnia pozycję mieszkańców obszarów wiejskich, aby mogli wziąć na siebie odpowiedzialność za rozwój swoich społeczności; dlatego domaga się, aby w pełni włączać władze lokalne i regionalne, a także organizacje pozarządowe i obywateli w proces podejmowania decyzji i wdrażania, aby należycie uwzględnić ich potrzeby; zauważa, że potencjał, jaki istnieje na szczeblu lokalnym, można lepiej wykorzystać przez wzmocnienie i ułatwienie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS); jest zdania, że RLKS powinien być obowiązkowy dla państw członkowskich;

25. podkreśla, że społeczeństwa i gospodarki powinny uwolnić swój potencjał twórczy, a jednocześnie stawić czoła wyzwaniom związanym z przejściem na neutralność emisyjną, jak ma to miejsce w przypadku starych regionów przemysłowych, które powinny wykorzystywać sektor kreatywny jako multidyscyplinarny katalizator procesów transformacji, wykorzystując w procesach administracyjnych pomysły z branży kultury i sektora kreatywnego; uważa, że instytucje zarządzające mogą pomóc starym regionom przemysłowym; podkreśla w związku z tym potrzebę wspierania współpracy multidyscyplinarnej; podkreśla ponadto znaczenie kultury w polityce spójności, która przyczynia się do ożywienia regionów i zwiększenia ich atrakcyjności, wymiany kulturalnej oraz promowania różnorodności i solidarności;

26. z zaniepokojeniem odnotowuje wyzwania demograficzne, przed którymi stoi UE, zwłaszcza niektóre regiony, takie jak starzenie się społeczeństwa, wyludnianie się obszarów wiejskich i oddalonych, presja demograficzna na inne obszary, takie jak obszary przybrzeżne i miejskie, przepływy migracyjne i napływ uchodźców; zaznacza, że trzeba podjąć natychmiastowe działania w odpowiedzi na napływ uchodźców, by zapewnić ich szybką i łatwą integrację; ponadto zachęca państwa członkowskie, by opracowały i wdrożyły konkretne środki promujące szkolenie i zatrudnienie oraz chroniące prawa podstawowe; podkreśla, że władze lokalne i regionalne, stowarzyszenia branżowe i organizacje pozarządowe mają zasadnicze znaczenie dla określenia i oceny konkretnych potrzeb inwestycyjnych i podstawowych usług w zakresie mobilności i dostępności terytorialnej na obszarach wiejskich i miejskich oraz że powinny one odgrywać decydującą rolę jako aktywni uczestnicy prac nad strategiami terytorialnymi opartymi na społecznościach lokalnych; podkreśla, że trzeba uwzględnić w odpowiednich programach UE specjalne środki budżetowe dla obszarów wiejskich, m.in. w celu odwrócenia negatywnych tendencji demograficznych;

27. podkreśla potrzebę poprawy relacji między polityką spójności a zarządzaniem gospodarczym UE oraz unikania podejścia represyjnego; podkreśla, że europejski semestr powinien być zgodny z celami polityki spójności określonymi w art. 174 i 175 TFUE; wzywa do udziału regionów w realizacji tych celów i do bardziej zdecydowanego podejścia terytorialnego; apeluje o rozpoczęcie przeglądu koncepcji warunkowości makroekonomicznej i o zbadanie możliwości zastąpienia jej nowymi formami warunkowości w celu lepszego odzwierciedlenia nowych wyzwań, które nas czekają; uważa, że sytuacja społeczno-gospodarcza w UE, pogorszona konsekwencjami kryzysu związanego z COVID-19 i napaścią Rosji na Ukrainę, wymaga zawieszenia paktu stabilności do 2023 r. i dokonania jego przeglądu;

28. zauważa, że niektóre regiony o średnich dochodach wpadają w „pułapkę średniego dochodu” i często cierpią z powodu kurczącej się i starzejącej populacji, trudności w przemyśle wytwórczym, niskiego wzrostu gospodarczego, słabej innowacyjności, konkurencyjności i produktywności, niskiej jakości instytucji i zarządzania, braku postępu na drodze do sprawiedliwej transformacji oraz podatności na wstrząsy spowodowane globalizacją; zwraca uwagę na niepokojące nasilenie się tej tendencji i wzywa Komisję i państwa członkowskie do poczynienia zdecydowanych kroków w celu sprostania temu wyzwaniu i znalezienia rozwiązań dla tych regionów, tak aby nie pozostały one w tyle na długi czas, oraz wspierania ich w rozwijaniu ich szczególnych atutów;

Czwartek, 15 września 2022 r.

29. zauważa, że wiele czynników wzrostu gospodarczego nadal koncentruje się na obszarach miejskich i w regionach lepiej rozwiniętych; jest przekonany, że istotnym wyzwaniem w ramach przyszłej polityki spójności będzie zapewnienie odpowiedniego wsparcia słabiej rozwiniętym regionom oraz że polityka spójności powinna zarówno zmniejszać dysproporcje, jak i zapobiegać pozostaniu tych regionów w tyle przez uwzględnienie różnych tendencji i dynamiki zmian oraz przez udzielanie konkretnego wsparcia budżetowego obszarom wiejskim, m.in. w celu odwrócenia negatywnych tendencji demograficznych za pomocą odpowiednich programów UE;

30. z zaniepokojeniem odnotowuje poważny spadek w ostatnich latach finansowania biedniejszych regionów przez państwa członkowskie; przypomina o znaczeniu przestrzegania zasady UE dotyczącej dodatkowości; wzywa Komisję do dopilnowania, aby organy krajowe należycie uwzględniały spójność wewnętrzną przy opracowywaniu i wdrażaniu projektów w ramach funduszy ESI;

31. podkreśla, że regiony znajdujące się w pułapce średnich dochodów lub zagrożone wpadnięciem w nią mają różne cechy i potrzebują rozwiązań dostosowanych do ich potrzeb w celu pobudzenia inwestycji w wysokiej jakości edukację, kapitał ludzki, badania i rozwój, szkolenia pracowników, usługi społeczne i strategie łagodzące; wzywa Komisję do zdefiniowania tych regionów w celu lepszego zrozumienia czynników strukturalnych, które prowadzą do pułapki średnich dochodów, do wspierania ich za pomocą zróżnicowanego podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar oraz do przydzielenia im większych kwot z EFS+ w następnym okresie programowania;

32. jest zdania, że jedną z głównych sił napędowych przyszłej polityki spójności powinno być jej uproszczenie; zwraca się do Komisji i państw członkowskich, aby nie nakładały dodatkowych obciążeń administracyjnych na instytucje zarządzające i przypomina o potrzebie zminimalizowania obciążeń administracyjnych dla władz regionalnych i lokalnych oraz beneficjentów; zwraca się do państw członkowskich o unikanie nadmiernej regulacji, sprawienie, by programy były strategiczne i związane a instrumenty elastyczne, oraz uczynienie umów o finansowaniu między instytucjami zarządzającymi a beneficjentami narzędziem upraszczającym; popiera stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów przez ewentualne podniesienie progów, poniżej których stosowanie takich uproszczonych metod rozliczania kosztów powinno być obowiązkowe; wzywa państwa członkowskie do szybszego wdrażania e-spójności; zwraca uwagę na potencjał digitalizacji w dziedzinie kontroli i sprawozdawczości; zwraca się ponadto do Komisji o poprawę przejrzystości jej zasad kontroli i rozszerzenie stosowania zasady jednego audytu, aby uniknąć powielania audytów i weryfikacji zarządzania tymi samymi wydatkami; uważa, że stosunki między Komisją a instytucjami zarządzającymi powinny ewoluować w kierunku „paktu zaufania” opartego na opracowaniu i ustanowieniu obiektywnych kryteriów, oraz uważa, że konieczne jest wprowadzenie znaku przyznawanego instytucjom zarządzającym, które wykazały się zdolnością do przestrzegania przepisów i zmniejszenia poziomu błędów;

33. uważa, że utrzymanie odpowiedniego przydziału środków z Funduszu Spójności jest szczególnie konieczne dla państw członkowskich borykających się z poważnym niedoborem infrastruktury transportowej i środowiskowej, pod warunkiem że fundusz ten podlega zarządzaniu dzielonemu;

34. uważa, że unijna, krajowa i regionalna polityka strukturalna powinna iść w parze z podejściem ukierunkowanym na konkretny obszar, aby przyczynić się do spójności terytorialnej, zająć się różnymi szczeblami zarządzania, zapewnić współpracę i koordynację oraz uwolnić wyjątkowy potencjał regionów, uznając jednocześnie potrzebę rozwiązań dostosowanych do potrzeb; uważa ponadto, że polityka spójności powinna w większym stopniu koncentrować się na inwestowaniu w ludzi, ponieważ gospodarkę regionów można rozwijać przez skuteczne łączenie inwestycji w innowacje, kapitał ludzki, dobre rządy i zdolności instytucjonalne;

35. zauważa, że europejska współpraca terytorialna jest jednym z kluczowych celów polityki spójności; podkreśla wartość dodaną współpracy terytorialnej w ujęciu ogólnym, a w szczególności współpracy transgranicznej; zauważa, że regiony przygraniczne zostały szczególnie dotknięte pandemią, a ich ożywienie jest zazwyczaj wolniejsze niż w regionach metropolitalnych; dlatego podkreśla znaczenie usunięcia przeszkód we współpracy transgranicznej i zaznacza, że zaproponowany przez Komisję europejski mechanizm transgraniczny przyczyniłby się do usunięcia ponad 50 % barier; głęboko ubolewa, że Rada zablokowała proces legislacyjny dotyczący europejskiego mechanizmu transgranicznego; zachęca Komisję do podjęcia wszelkich niezbędnych inicjatyw, w tym do wznowienia mechanizmu współpracy transgranicznej, aby zwiększyć jej dynamikę i skuteczność z korzyścią dla obywateli; podkreśla, że trzeba zwiększyć środki na Interreg w celu wspierania współpracy regionów ponad granicami; w związku z tym zwraca uwagę, że projekty na małą skalę i projekty transgraniczne są ważne z punktu widzenia zbliżania ludzi; podkreśla znaczenie inwestycji transgranicznych we wzmacnianiu innowacji, transferu technologii, wspólnych rozwiązań i synergii;

Czwartek, 15 września 2022 r.

36. podkreśla kluczową rolę, jaką inwestycje w wysokiej jakości usługi publiczne odgrywają w budowaniu odporności społecznej i radzeniu sobie z kryzysami gospodarczymi, zdrowotnymi i społecznymi;

37. zauważa, że reforma polityki spójności na lata 2021–2027 przyczyniła się do uproszczonego i elastycznego wykorzystania środków finansowych przez beneficjentów i instytucje zarządzające; z zadowoleniem przyjmuje elastyczność zaproponowaną w ramach działań spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE) oraz we wnioskach dotyczących inicjatyw inwestycyjnych w odpowiedzi na koronawirusa (CRII+), które dowiodły, że polityka spójności doskonale sprawdza się w sytuacjach kryzysowych; przypomina jednak, że polityka spójności jest długofalową polityką inwestycyjną i dlatego w następnych WRF należy utworzyć specjalny mechanizm reagowania kryzysowego; wzywa Komisję do zbadania praktycznych skutków uproszczeń oraz do promowania dalszego uproszczenia, np. w postaci rozwiązań cyfrowych, elastyczności i zaangażowania obywateli; w związku z tym zwraca się do państw członkowskich, aby pomagały beneficjentom, zwłaszcza beneficjentom projektów na małą skalę, wspierały prywatne inicjatywy jako źródła miejsc pracy, badań naukowych, rozwoju i innowacji oraz przybliżyły politykę spójności wszystkim obywatelom UE;

38. podkreśla, że rozporządzenie w sprawie warunkowości w zakresie praworządności ustanawia poszanowanie praworządności jako warunek finansowania w ramach polityki spójności; uważa, że należy koniecznie zwiększyć poszanowanie praworządności i praw podstawowych przy wdrażaniu polityki spójności; wzywa Komisję, aby w związku z tym wykorzystwała wszystkie dostępne narzędzia w celu zagwarantowania, że obywatele państw członkowskich, wobec których zostanie zastosowany art. 7 ust. 1 TFUE, nie zostaną pozbawieni korzyści z funduszy UE z powodu działań ich rządów, a władze regionalne i lokalne tych państw nie będą na tym cierpieć w przypadku uruchomienia mechanizmu praworządności; oczekuje zatem, że Komisja w pełni uwzględni aspekty praworządności w całym procesie przygotowywania i wdrażania programów polityki spójności;

39. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia odważnych strategii w celu odblokowania publicznych i prywatnych inwestycji w transformację ekologiczną, cyfrową i demograficzną, aby zrestrukturyzować swój model społecznej gospodarki rynkowej z korzyścią dla społeczeństwa;

40. zachęca do zmniejszenia liczby instytucji pośredniczących, zaangażowanych w zarządzanie funduszami spójności i ich kontrolę, przez wzmocnienie koordynacji i kompetencji instytucji pośredniczących o krytycznym rozmiarze oraz wskazanie, w miarę możliwości, punktów kompleksowej obsługi beneficjentów;

41. podkreśla konieczność stworzenia ram gwarantujących stabilność prawa dzięki prostym, jasnym i przewidywalnym zasadom, w szczególności w dziedzinie zarządzania i audytu; apeluje, aby w miarę możliwości unikać stosowania i interpretowania przepisów z mocą wsteczną; sugeruje rozpoczęcie refleksji nad progiem całkowitego poziomu błędów dla każdego roku, w którym uznaje się, że system zarządzania i kontroli programu funkcjonuje skutecznie, oraz nad zdolnością instytucji zarządzających do przestrzegania tego przepisu rozporządzenia bez karania beneficjentów; jest zdania, że próg ten należy podnieść do 5 %;

42. ubolewa, że wydaje się, iż cele zrównoważonego rozwoju ONZ stopniowo tracą rangę w narracji UE, zwłaszcza w odniesieniu do wysiłków na rzecz łagodzenia skutków kryzysów, co zagraża ich wdrożeniu do 2030 r.; opowiada się za dalszym aktywnym wykorzystywaniem funduszy polityki spójności UE do realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym, np. w gospodarce o obiegu zamkniętym; podkreśla w tym kontekście, że w rozwoju regionalnym należy jeszcze bardziej wzmocnić aspekty równości i włączenia społecznego; przypomina o znaczeniu uwzględniania aspektu płci w polityce spójności i podkreśla szczególną rolę kobiet, w szczególności na oddalonych obszarach wiejskich, ponieważ odgrywają one ważną rolę w społeczeństwie obywatelskim i trwałym wzroście gospodarczym, a jednocześnie napotyka trudności w dostępie do rynku pracy, a także o znaczeniu równości wynagrodzeń i usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna i opieka nad dziećmi;

43. popiera zwiększenie budżetu przydzielonego na lata 2021–2027 na nową politykę spójności, która – zgodnie z silnym ukierunkowaniem na inteligentne, ekologiczne i społeczne działania – zapewni wystarczającą pewność dla nowych innowacyjnych projektów; apeluje o ścisłą koordynację między tymi funduszami a programami i działaniami podejmowanymi w ramach nowego europejskiego Bauhausu;

44. podkreśla, że inwestowanie w ludzi ma kluczowe znaczenie dla rozwoju ich umiejętności, zachęcania ich do kreatywności i pobudzania innowacyjności, do czego mogłyby się z pewnością przyczynić wolontariat; uważa, że należy utrzymać lub tworzyć wysokiej jakości, płatne miejsca pracy i wspierać jednocześnie szkolenie i przekwalifikowanie, aby zwalczać ubóstwo, ułatwiać integrację migrantów i uchodźców, wzmocnić spójność społeczną i zagwarantować, że nikt nie zostanie pominięty;

Czwartek, 15 września 2022 r.

45. podkreśla, że trzeba utrzymać zasadę partnerstwa w programowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu polityki spójności UE oraz nawiązać solidną współpracę między władzami regionalnymi i lokalnymi, organizacjami pozarządowymi i innymi zainteresowanymi stronami; podkreśla, że Komisja powinna aktywniej chronić fundusze polityki spójności przed zagrożeniami wynikającymi z presji na demokrację i jej wartości w niektórych państwach członkowskich;

46. przypomina, że brexit przyczynił się do zakłóceń w gospodarce, współpracy międzyregionalnej, ekosystemach badawczych oraz systemach kształcenia i szkolenia w regionach UE; zachęca wszystkie zainteresowane strony do dalszego wspierania władz regionalnych i lokalnych dotkniętych wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z UE; uważa, że refleksja nad polityką spójności po 2027 r. wymaga dalszego uwzględniania trwałych konsekwencji gospodarczych i społecznych brexitu dla regionów UE; ponadto zachęca rząd Zjednoczonego Królestwa do finansowania udziału Zjednoczonego Królestwa w programach Interreg;

47. przypomina, że art. 175 TFUE zobowiązuje Komisję do przedstawiania co trzy lata sprawozdania z postępów w osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; uważa, że połączenie skutków kryzysu związanego z COVID-19 i wojny w Ukrainie trzeba będzie poddać szczegółowej ocenie w dziewiątym sprawozdaniu najpóźniej w maju 2025 r.;

48. apeluje o lepszy dostęp do finansowania, aby umożliwić inwestycje w lokalną transformację energetyczną, w tym efektywność energetyczną, zdecentralizowaną dystrybucję energii oraz silne ukierunkowanie na energię ze źródeł odnawialnych; podkreśla w tym kontekście, że polityka spójności musi wspierać remonty zwiększające efektywność energetyczną, tak aby oszczędzać zasoby i zapewnić wszystkim mieszkańcom; ponadto podkreśla potrzebę zachowania i przekształcenia budynków o znaczeniu historycznym i społeczno-gospodarczym;

49. wzywa Komisję, aby rozważyła możliwość nieuznawania wydatków publicznych na politykę spójności dokonywanych przez państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne w ramach funduszy ESI za krajowe lub równoważne wydatki strukturalne określone w pakcie stabilności i wzrostu, zwłaszcza jeżeli nie odbiegają one od realizacji celów porozumienia paryskiego;

50. podkreśla, że zasady pomocy państwa powinny być dostosowane do polityki UE, tak aby programy polityki spójności, które muszą być zgodne z wszystkimi zasadami pomocy państwa, nie znalazły się w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z innymi strategiami politycznymi UE, które są z niej wyłączone; ponadto wzywa do wprowadzenia, w miarę możliwości, domniemania zgodności z systemem pomocy państwa, aby zapewnić równe traktowanie wszystkich unijnych polityk inwestycyjnych i uniknąć konkurencji między nimi;

51. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszych wysiłków na rzecz usprawnienia komunikacji i zwiększenia widoczności przez poprawę wymiany informacji na temat działań o strategicznym znaczeniu i przyszłych zaproszeń do składania wniosków; z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie nowej bazy danych Kohesio i apeluje o jak najszybsze udostępnienie tej strony internetowej we wszystkich językach urzędowych UE; podkreśla, że Kohesio powinna dostarczać danych o wszystkich projektach spójności i projektach terytorialnych, w tym projektach związanych z rozwojem obszarów wiejskich, współfinansowanych przez EFRROW i w ramach programu LEADER, a także umożliwiać użytkownikom wyszukiwanie projektów związanych z ich obszarami tematycznymi, aby oferować platformę, która pozwala dzielić się dobrymi praktykami i promować wzorcowe projekty;

52. podkreśla, że inne strategie polityczne UE mogą ograniczać spójność; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje pogląd Komisji, że polityka horyzontalna powinna obejmować weryfikację wpływu polityki na rozwój regionalny, i zachęca Komisję do oceny wpływu innych strategii politycznych na skuteczność polityki spójności;

53. podkreśla, że w przypadku wydatków w ramach polityki spójności, tak jak wszystkich innych wydatków ze środków UE, może dochodzić do nieprawidłowości związanych z korupcją i nadużyciami finansowymi; apeluje o zapewnienie wystarczających środków finansowych i kadrowych odpowiednim agencjom i organom, zwłaszcza Prokuraturze Europejskiej i Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, aby mogły odpowiednio prowadzić dochodzenia i odzyskiwać niewłaściwie wykorzystane środki; wzywa Komisję, aby przed zatwierdzeniem umów partnerstwa i programów polityki spójności przeprowadzała dogłębną ocenę pozwalającą zapobiec nadużyciom funduszy UE i naruszeniom praworządności oraz zapewniającą zgodność z Kartą praw podstawowych;

54. wyraża zaniepokojenie tym, że wniosek Komisji w sprawie REPowerEU zakłada większą możliwość przenoszenia środków budżetowych z polityki spójności do RRF; podkreśla, że do 2030 r. w transformację energetyczną, dekarbonizację i odnawialne źródła energii zostanie zainwestowane ponad 100 mld euro ze środków polityki spójności; apeluje w związku z tym o szybszą realizację polityki spójności;

Czwartek, 15 września 2022 r.

55. zwraca uwagę na potrzebę skutecznego i zharmonizowanego wdrożenia na szczeblu UE planu awaryjnego, aby zapewnić dostawy żywności i bezpieczeństwo żywnościowe w czasach kryzysu, jak określono w komunikacie Komisji w tej sprawie (COM(2021)0689);

56. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Europejskiemu Komitetowi Regionów oraz parlamentom narodowym i regionalnym państw członkowskich.
